

Herpesviry u koní

24.03.2026

foto: freepik

V České republice se vyskytlo herpesvirové onemocnění koní.

Jak se herpesviry u koní projevují?

A jak důležitá je vakcinace v chovech koní?

Herpesvirová onemocnění koní jsou již dlouhodobě považována za jedny z nejvýznamnějších infekčních chorob, které ovlivňují jak chovy koní, tak sportovní stáje. V poslední době se však opět dostávají do centra pozornosti nejen odborné veřejnosti, ale i chovatelů, zejména kvůli opakovanému výskytu nákaz v různých částech Evropy a nedávno potvrzeným případům na území České republiky.

Herpesviry jsou DNA viry, které se běžně vyskytují v populacích koní na celém světě. Každý živočišný druh má většinou své specifické herpesviry a koňské nejsou přenosné na člověka.

Označujeme je EHV 1-5 (equinní herpesvirus). Mezi nejvýznamnější patří EHV-1 a EHV-4.

EHV-1 způsobuje respirační onemocnění (onemocnění dýchacích cest), potraty a neurologické onemocnění.

EHV-4 má na svědomí respirační onemocnění a potraty jen výjimečně.

EHV-2 je spojován s postižením rohovky oka, EHV-3 je původcem koitálního exantému, což je onemocnění, které se projevuje poškozením tkáně podobným neštovicím na penisu a vulvě.

Neobvyklé plicní fibrózy způsobuje EHV-5. Kombinace EHV-2 a EHV-5 se projevuje záněty hrtanu, zvětšenými mízními uzlinami, horečkou, nechutenstvím a sníženou výkonností.

Nejčastěji je v poslední době zmiňována neurologická forma infekce EHV-1, tzv. equinní myeloecefalopatie. Viry poškozují cévy centrální nervové soustavy. Infekce může postihnout celou stáj, ale i jen jednoho koně. Může a nemusí nervové formě předcházet horečka.

U koně se objevuje nekoordinovanost pohybů končetin, častěji pánevních, poruchami močení – zadržováním nebo odkapáváním. Může se objevit ulehnutí s neschopností postavit se, vzácně náklon hlavy a postižení dýchací soustavy. Pokud se objeví horečka, neurologické problémy následují 24-48 hodin po jejím odeznění.

Příznaky se objevují 24 hodin až 6 dní od kontaktu s nemocným zvířetem. Rizikovými faktory je velká koncentrace koní na jednom místě, oslabení imunity, koně starší 3 let. Muly a oslové mohou být bezpříznakovými nosiči.

Přenos probíhá kapénkami (kýchnutí), přímým kontaktem s hlenem z dýchacích cest, plodovými tekutinami a placentou u klisen, které potratily. Přenos může probíhat také přes oblečení člověka navštěvujícího různé stáje.

Po odeznění příznaků může kůň vylučovat virus ještě 7 dní. V prostředí virus přežívá zpravidla také 7 dní, ale při ideálních podmínkách je to až 35 dní.

Koně, kteří přežili infekci, mají virus latentně (tzv. spící) ve svém těle. Při stresu může dojít k reaktivaci viru a mohou znovu a znovu onemocnět.

Na co si máme dát pozor?

Jakýkoliv potrat klisny, předčasný porod, úhyn nebo nemoc hříbete do věku 14 dní od porodu, může souviset s infekcí herpesvirem.

Vždy proto přivolejte veterinárního lékaře, který odebere vzorky na vyšetření. Po porodu či potratu zabalte placentu a plod do dvojitého nepropustného obalu. Tím snižujete riziko přenosu viru. Izolujte klisnu od ostatních koní. Místo, kde došlo k porodu nebo potratu ohraničte tak, aby tam ostatní koně neměli přístup. Pokud možno vše vydezinfikujte.

Jak se infekci bránit?

1. dobrý management chovu
2. vysoká úroveň hygieny za všech okolností
3. pravidelná vakcinace všech koní v chovu (stádová imunita)

Management chovu

Všichni koně, hříbata i poníci mohou být zdrojem herpesvirů. Chovné a březí klisny by měly být oddělené od ostatních koní, drženy v malých skupinkách v prostředí minimalizujícím stres. Personál, který se stará o březí klisny by neměl být v kontaktu s jinými koňmi.

Hygiena chovu

Personál musí být informován o možném riziku přenosu viru mezi koňmi, měl by dodržovat osobní hygienu. Musí probíhat pravidelná mechanická očista a dezinfekce stájí a veškerého vybavení.

Vakcinace

Vakcinace všech koní v chovu zvyšuje celkovou úroveň ochrany chovu před herpesviry. Vakcína stoprocentně nezabrání propuknutí infekce v těle, ale zmírňuje příznaky a šíření.

Bylo prokázáno, že vakcinace proti EHV-1 snižuje vylučování viru nosní sliznicí a snižuje také výskyt viru v krvi.

Očkování by měli být vždy koně, kteří jsou v kontaktu s březími klisnami, březí klisny, koně účastníci se závodů a výstav, koně ve stájích s velkým pohybem zvířat.

Zdroj informací: <https://www.cehis.cz/herpesviry-ehv1>